

Kokemuksia tietoturvallisuuden kehittämisestä tietoturvapoliitiikan viitoittamana

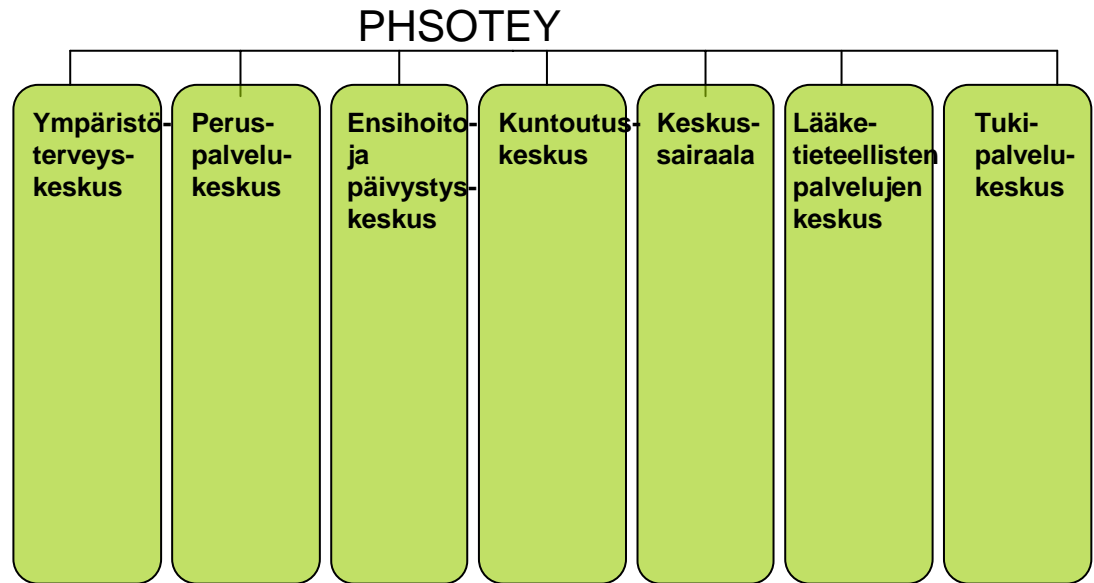
Terveydenhuollon Atk-päivät
Tampere-talo 26.5.2010

Antti-Olli Taipale
Tietohallintojohtaja
Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymä
etunimi.sukunimi@phsotey.fi

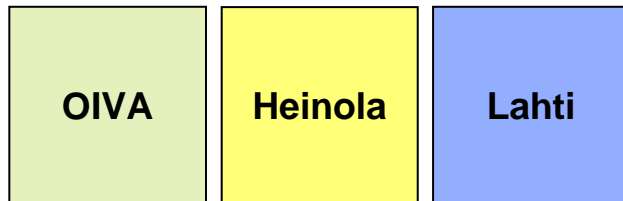

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymä organisaationa

Henkilökuntaa 3800
Fyysisiä toimipisteitä 110
Työasemia 3230
Tietojärjestelmiä 120-150

Alueen muita sote-toimijoita

Yhtymän toimialat:

PTH – SOS – ESH - YMPTH

8 8 15 11

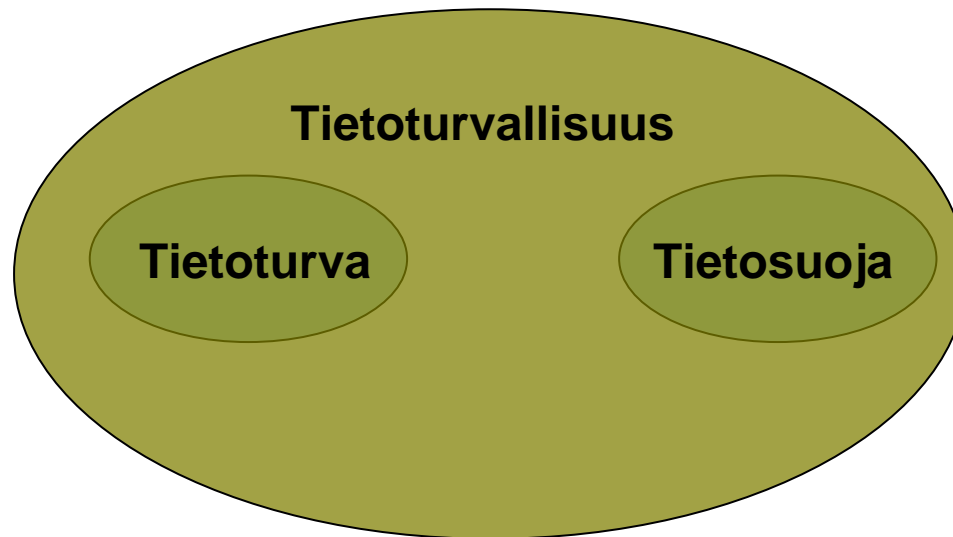
kuntaa hankkivat yhtymältä palveluita

PÄIJÄT-HÄMEEN SOSIAALI- JA TERVEYSYHTYMÄ

Tietoturvallisuuden kehittämishaaste teoriassa

- Hyvä tietoturvallisuus tarkoittaa tilannetta, jossa sekä tietojen, järjestelmien, palveluiden että tietoliikenteen
  - Luottamuksellisuuteen
  - Eheyteen ja
  - Käytettävyyteen kohdistuvat uhat eivät aiheuta merkittävää riskiä.

Hallinnollinen turvallisuus
Fyysinen turvallisuus
Tietoaineistoturvallisuus
Käyttöturvallisuus
Ohjelmistoturvallisuus
Henkilöstöturvallisuus
Tietoliikenneturvallisuus
Laitteistoturvallisuus

PÄIJÄT-HÄMEEN SOSIAALI- JA TERVEYSYHTYMÄ

Tietoturvallisuuden kehittämishaaste käytännössä

Vastuu arjen tietoturvasta on jokaisella yhtymän työntekijällä

Oleellista on tietoturvallisuuden toteutuminen kaikessa toiminnassa, prosesseissa – ei irrallinen asia vaan keskeinen osa arjen toimintaa – tietoturvasta 20 % on teknologiaa ja 80 % ihmisen toimintaa, kuten asenteita, menetelmiä ja osaamista.

Kyse on pienistä asioista – esimerkiksi siitä, että suljenko työasemani lounaalle lähtiessäni, haenko nopeasti tulostamani paperit tulostimelta, laitanko tietosuojamateriaalille tarkoitettuun roskakoriin silputtavaksi kaikki henkilötietoa sisältävät ylimääräiset tulosteet...

Verkko-osoitteeseen viitattu 3.5.2010

PÄIJÄT-HÄMEEN SOSIAALI- JA TERVEYSYHTYMÄ

Tapautunutta tietoturvallisuuden kehittämisen polulla I

- Keväällä 2008 perustettiin Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän tietoturvallisuuden ja tietosuojaohjaus- ja kehittämissyöryhmä – työryöymässä jäseniä yhtymän eri tulos- ja ammattiryöymistä (muodostaa vastuuhenkilöverkoston)
- Kesällä 2008 kilpailutettiin tietoturvallisuuden kehittämisen konsultointi, kertaluonteinen työ vuoden 2008 loppuun saakka
- Tietosuojaavastaava nimitettiin elokuussa 2008 (yhtymän sisäisen tarkastajan (hoiti tehtävää oman toimensa ohella) siirtyessä toisen työnantajan palvelukseen syksyllä 2009, on tehtävää siitä asti hoitanut oman toimensa ohella hallintojohtaja)
- Syksyn 2008 aikana tehtiin konsultin kanssa tietoturvallisuuden kehittämistyötä, jonka pohjalta muun muassa laadittiin tietoturvapoliitikka, tehtiin henkilöstökyselyitä ja riskien kartoitus, suunniteltiin tietoturvatyön organisointia sekä laadittiin perusteet kehittämistyölle
- Tietoturvallisuuden koulutusasioita aloitettiin systemaattisesti kehittää syksyllä 2008 – esityksiä uusin henkilöiden perehdytystilaisuuksissa, atk-yhdyshenkilöpäivillä yms. – erillinen tietoturvan koulutustyöryöymä aloitti toimia

PÄIJÄT-HÄMEEN SOSIAALI- JA TERVEYSYHTYMÄ

Tapautunutta tietoturvallisuuden kehittämisen polulla II

- Tietoturvapoliikka laadittiin 01-03.2009 – hyväksyttiin yhtymän hallituksessa 30.3.2009

PÄIJÄT-HÄMEEN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON KUNTAYHTYMÄ

PÄIJÄT-HÄMEEN SOSIAALI- JA
TERVEYSYHTYMÄN
TIETOTURVAPOLITIikka

*Kuntayhtymän hallitus 30.3.2009 § 42
Kuntayhtymän johtoryhmä 19.3.2009
Tietoturvallisuuden ja tietosuojan ohjaus- ja kehittämisryhmä 2.3.2009
Versio 1.00 – 19.3.2009
Verkkosoitteeseen viitattu 3.5.2010*

Tietoturvapoliikka viitoittaa tietoturvallisuuden kehittämistyötä ... kyse on vuosia kestävästä jatkuvasta työstä, jonka onnistuminen riippuu ennen kaikkea koko henkilöstön osaamisen kehittymisestä ja siitä, että erityisasiantuntemusta vaativien tietoturvaluustehtävien tekemiseen voidaan kohdistaa riittävästi resursseja – hallittu eteneminen askel askeleelta johtaa parhaaseen lopputulokseen. Tietoturvallisuuden kehittäminen on jokaisella organisaatiolla ”omansa näköistä” – muiden parhaita ratkaisuja voidaan kylläkin hyödyntää ja mukauttaa, mutta ei sellaisenaan kopioida omiin prosesseihin.

PÄIJÄT-HÄMEEN SOSIAALI- JA TERVEYSYHTYMÄ

TARKOITUS –

- Tietoturvapoliitikan tarkoituksena on vahvistaa tietojenkäsittelyn perusturvataso eli periaatteet, jotka luovat perustan tietoturvallisuuden kehittämistoimille
- Turvattavia tietoja ovat sekä manuaalisessa että sähköisessä muodossa olevat tiedot
- Tietoturvatoimilla estetään tietojen luvaton käyttö ja haltuunotto
- Tietoturvatoimilla vähennetään ja ennaltaehkäistään tietoturvariskien syntyminen, varmistetaan tietojen saatavuus poikkeuksellisissa olosuhteissa, toiminnan jatkuvuus, asiakkaiden ja potilaiden oikeusturva ja yksityisyyden suoja lainsäädännön ja muiden määräysten edellyttämällä tavalla. Lisäksi varmistetaan tietojen oikeellisuus ja luotettavuus sekä se, että asianosaiset ovat tiedostaneet tietoturvan merkityksen.

TAVOITE –

- PHSOTEY on tietoturvallinen organisaatio, joka mahdollistaa tiedon luotettavan ja turvallisen hallinnan sekä välityksen kaikille osapuolille. Tietoturvallista organisaatiota rakennetaan eri toimijoiden välisessä yhteistyössä tietoturvariskienhallintaprosessin ohjaamana

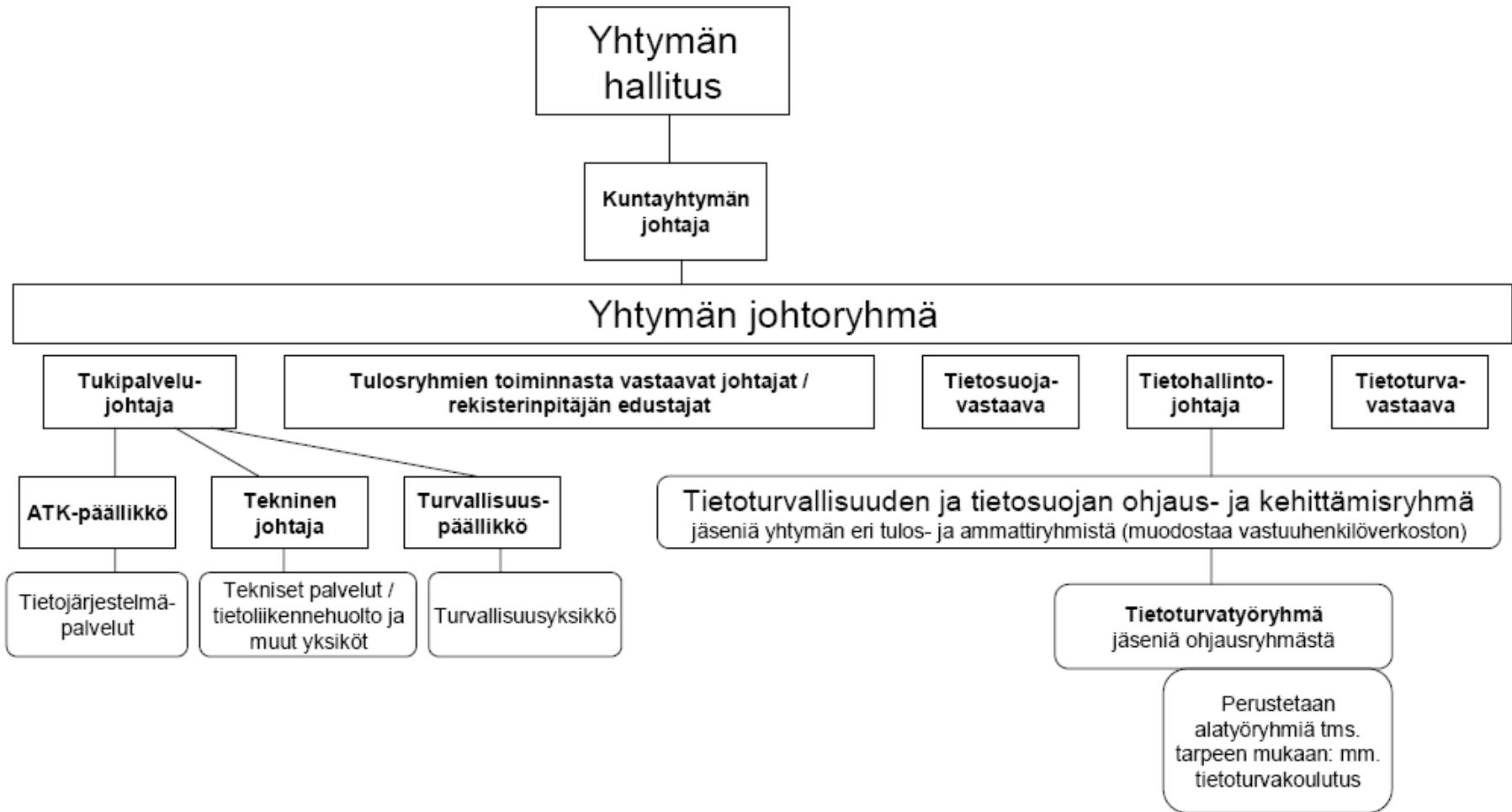
Tämän päämäärän saavuttamiseksi:

- Käyttäjien, ylläpitäjien ja johdon tietoturvatietoisuus on oltava hyvä. Kaikki ymmärtävät oman merkityksensä sekä tehtävänsä ja velvollisuutensa tietoturvallisuuden ylläpidossa
- Tietoturvallisuutta toteutetaan kaikilla tasoilla siten, että se on mukana kaikessa toiminnassa
- Tietojen luottamuksellisuuden, eheyden ja saatavuuden vaatimus toteutuu kaikessa tietojenkäsittelyssä, mikä mahdollistaa tietoturvallisen asioinnin ja tietojen käytön
- Varsinaisen toiminnan lisäksi sekä arkistotoimella että tietohallinnolla on yhteisenä tavoitteena tietojen saatavuuden ja käytettävyyden turvaaminen.

Tietoturvan kehittäminen on ryhmätyötä

PÄIJÄT-HÄMEEN SOSIAALI- JA TERVEYSYHTYMÄ

Tapautunutta tietoturvallisuuden kehittämisen polulla III

- Keväällä 2009 organisointiin tietoturvatyötä tietoturvapoliitikan linjausten perusteella, jonka jälkeen vakiinnutettiin kehittämistoimintaa ja laadittiin syksyllä 2009 kehittämistoimenpiteet 2010-2012
- Päivitettiin rekisteri- ja tietojärjestelmäselosteita keväällä 2009
- Julkaistiin uudet tietoturvallisuussivut yhtymän intranetissä, Infokanavalla kesälomien 2009 kynnyksellä
- Lähdettiin kehittämään tietoturvaohjeistoa – syksyllä 2009 laadittiin ohjeet sähköpostin käsittelystä ja internetin käytöstä sekä päivitettiin vanhaa tietoturva- ja tietosuojasitoumusta – ohjeistukset ja uusi sitoumus käyttöön tammikuussa 2010

PÄIJÄT-HÄMEEN SOSIAALI- JA TERVEYSYHTYMÄ

Tulevaa tietoturvallisuuden kehittämisen polulla IV

Tietoturvapoliitikan mukaiset tietoturvatoimet sisällytetään luonnollisena osana kaikkeen toimintaan. Tietoturvan kehittäminen ja ylläpito ovat osa sosiaali- ja terveystyön yleistä turvallisuustoimintaa, riskien hallintaa ja sisäistä valvontaa.

Tietoturvallisuutta kehitetään kokonaisvaltaisesti seuraavien osakokonaisuuksien kautta –
Tietoturvallisuuden kehittämistoimenpiteet vuosille 2010 – 2012:

- A. Tietoturvaorganisaation ja hallinnollisten menettelytapojen vakiinnuttaminen
- B. Riskienhallinnan kehittäminen
- C. Valmius-, suuronnettomuus-, jatkuvuus- ja toipumissuunnittelutyön ajantasaistaminen suhteessa tietoturvallisuuden kehittämiseen
- D. Käyttäjähallinnan kehittäminen
- E. Teknisen tietoturvallisuuden kehittäminen
- F. Fyysisen turvallisuuden jatkokehittäminen
- G. Tietoturvallisuuskulttuurin kehittäminen – koulutukset, oppimisympäristöt, tietoturvatietoisuuden edistäminen – osaamisen kehittäminen

PÄIJÄT-HÄMEEN SOSIAALI- JA TERVEYSYHTYMÄ

TIETOTURVA JA TIETOSUOJA
PÄIJÄT-HÄMEEN SOSIAALI- JA
TERVEYSYHTYMÄSSÄ

TIETOTURVA

Tietoturvapoliittikka
Tietoturva - tietosuoja -katsaus
Tietoturvapoliittikka viitoittaa
tietoturvallisuuden kehittämistä
Tietoturvaorganisaatio
Asetus viranomaisten toiminnan
julkisuudesta ja hyvästä
tiedonhallintatavasta

TIETOSUOJA

Tietosuojaan liittyvä
lainsäädäntö
Tietosuojavaikuttetun
kannanottoja
Hyvä tiedonhallintatapa ja
tietosuoja

OHJEET/SÄÄNNÖT

Internetin käytön säännöt
Sähköpostin käyttö potilas-
lääkärisuhteessa
Sähköpostin käsittelysäännöt
Tietoturva- ja tietosuojasitoutumus

REKISTERI- JA TIETOJÄRJESTELMÄSELOSTEET

Rekisteriselosteet
Tietojärjestelmä-
rekisteriselosteet

LINKKEJÄ

Laki sosiaali- ja
terveydenhuollon asiakastietojen
sähköisestä käsittelystä
Laki sähköisen viestinnän
tietosuojalain muuttamisesta
Sosiaali- ja terveysministeriön
asetus potilasasiakirjoista

[Anna Palautetta!](#)

Keskussairaalankatu 7, 15850 Lahti, puhelin (03) 819 11

TIETOTURVALLISUUDEN KEHITTÄMINEN PÄIJÄT-HÄMEEN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON KUNTAYHTYMÄSSÄ

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymässä on käynnistetty tietoturvallisuuden kehittämistyö, jonka tavoitteena on sitoa tietoturvallisuus yhtymän kaikkiin toimintaprosesseihin. Tietoturvallisuuden kehittämistyön avulla pyritään luomaan yhtymälle tietoturvakulttuuri. Tietoturvakulttuurin vahvistamiseksi parannetaan henkilöstön tietoturvatietoisuutta tietoturvaohjeistuksen ja koulutuksen avulla. Saatu tieto tietoturvariskeistä ja tietoisuus turvallisesta käyttäytymisestä vahvistavat myös tietoturvakulttuuriamme. Tietoturvatietoisuus osoittaa ihmisten ymmärryksen, osaamisen ja sitoutumisen sekä se näkyy tietoturvallisina toimintatapoina ja ohjeiden noudattamisena.

Tietoturvan on todettu muodostuvan teknologiasta ja ihmisistä. Tietoturvasta 20 % on teknologiaa ja 80 % ihmisten toimintaa kuten asenteita, menetelmiä ja osaamista. Oikean asenteen puute voi aiheuttaa vakavan tietoturvallisuutta vaarantavan tekijän.

Tietojen turvaaminen on olennainen osa Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän toiminnan tietoturvallisuutta. Tietojärjestelmät tukevat merkittävässä määrin yhtymän toimintaa sen tuottaessa erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon, sosiaalitoimen ja ympäristöterveydenhuollon palveluja. Tietoturvatoinilla estetään tietojen luvaton käyttö ja haltuunotto. Suurin osa sosiaali- ja terveysyhtymässä käsiteltävästä tiedosta on luottamuksellista, arkaluonteista sekä salassa pidettävää ja voi paljastuttuaan rikkoa yksityisyyden suojaa.

Ajankohtaista tietoturvasta:

29.4.2010 - Tietoturvasitoutumusten arkistointi
22.1.2010 - Sähköpostin käyttö potilas-lääkärisuhteessa
18.1.2010 - Ohjeet sähköpostin käsittelystä ja internetin käytöstä sekä uudistettu Tietoturva ja tietosuojasitoutumus
18.1.2010 - Ihmiset tekevät tietoturvan – me yhdessä teemme yhtymän tietoturvan!

[Kaikki >>](#)

Sivun ylläpitäjä [Eija Lyytikkä](#), puhelin 6900

PÄIJÄT-HÄMEEN SOSIAALI- JA TERVEYSYHTYMÄ

Kiitos – tietoturvallista päivän jatkoa!

PÄIJÄT-HÄMEEN SOSIAALI- JA TERVEYSYHTYMÄ

Kokemuksia tietoturvallisuuden kehittamisestä tietoturvapoliitiikan viitoittamana

Antti-Olli Taipale - Terveystieteiden Atk-päivät 26.5.2010

